

Upozornenie novozámockej mestskej rady zo dňa 7. novembra 1938

Múzeum Jána Thaina v Nových Zámkoch vybralo ako predmet mesiaca november 2018 leták vydaný novozámockou mestskou radou dňa 7. novembra 1938, ktorý je pamiatkou na pričlenenie mesta k Maďarskému kráľovstvu v dôsledku rozhodnutia Prvej viedenskej arbitráže, ku ktorému došlo pred 80 rokmi. Išlo o dozvuk Mníchovskej dohody z 30. septembra 1938, skrze ktorú mocnosti prisúdili územie Sudet Nemecku a nariadili vyriešiť revizionistické požiadavky Maďarska medzištátnou dohodou. Keďže vzájomné rokovania nevedli k výsledkom akceptovateľným jednou, či druhou stranou, došlo k požiadaniu mocností o vyriešenie sporu prostredníctvom arbitráže. Po odmietavom stanovisku Veľkej Británie a Francúzka sa 2. novembra 1938 zišli vo Viedni predstavitelia Nemecka a Talianska a vyniesli rozhodnutie, na základe ktorého bola pod zámienkou vytvorenia etnických hraníc asi štvrtina územia Slovenska pripojená k Maďarsku, okrem iného aj Nové Zámky.

Po porážke v 2. svetovej vojne Maďarsko v rámci dohody o prímerí uznalo hranice z roku 1937 a v Parížskej mierovej zmluve bola Viedenská arbitráž ako akt medzinárodného násillia uznaná za neplatnú od okamihu podpisu a na dôvažok získalo Československo obce Jarovce, Rusovce a Čunovo (dnes mestské časti Bratislavy)

V texte letáku, ktorý bol vytlačený v maďarskom jazyku v miestnej tlačiarňi Vadász (prv Winter), oboznamuje mestská rada obyvateľstvo s nariadením československých vojenských orgánov o tom, že dňa 8. novembra v utorok sa majú všetci zdržiavať doma a nechodiť ani k oknám a plotom. Na uliciach sa môžu zdržiavať iba príslušníci mestskej polície. Po zaznení sirén majú zatvoriť všetky obchody a pravidelný utorňajší trh sa prekladá na stredu. Tieto obmedzenia budú platiť dovtedy, kým sa neozvú zvony, ako signál príchodu maďarskej armády do mesta.